

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

24. lipnja 2019.*

„Povreda obveze države članice – Članak 19. stavak 1. drugi podstavak UFEU-a – Vladavina prava – Učinkovita pravna zaštita u područjima obuhvaćenima pravom Unije – Načela nesmjernosti i neovisnosti sudaca – Snižavanje dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Vrhovnog suda – Primjena na suce u aktivnoj službi – Mogućnost da se nastavi s obnašanjem sudačke dužnosti nakon dosezanja te dobne granice koja je uvjetovana dobivanjem odobrenja na temelju diskrecijske ocjene predsjednika republike”

U predmetu C-619/18,

povodom tužbe zbog povrede obveze na temelju članka 258. UFEU-a, podnesene 2. listopada 2018.,

Europska komisija, koju zastupaju K. Banks, H. Krämer i S. L. Kaléda, u svojstvu agenata,

tužitelj,

protiv

Republike Poljske, koju zastupaju B. Majczyna, K. Majcher i S. Żyrek, u svojstvu agenata,

tuženika,

kojeg podupire:

Mađarska, koju zastupa M. Z. Fehér, u svojstvu agenta,

intervenijent,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu K. Lenaerts, predsjednik, R. Silva de Lapuerta, potpredsjednica, A. Prechal (izvjestiteljica), M. Vilaras i E. Regan, predsjednici vijeća, E. Juhász, M. Ilešić, J. Malenovský, L. Bay Larsen, D. Šváby, C. Vajda, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi i I. Jarukaitis, suci,

nezavisni odvjetnik: E. Tanchev,

tajnik: M. Aleksejev, načelnik odjela,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 12. veljače 2019.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. travnja 2019.,

* Jezik postupka: poljski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Europska komisija svojom tužbom zahtijeva od Suda da utvrdi da je Republika Poljska povrijedila obveze koje ima na temelju zajedničke primjene odredaba članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a i članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) time što je, s jedne strane, snizila dobnu granicu za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud, Poljska) i tu mjeru primijenila na suce u aktivnoj službi koji su na taj sud imenovani prije 3. travnja 2018. te, s druge strane, time što je predsjedniku Republike Poljske povjerila diskrecijsku ovlast produljenja aktivnog mandata sudaca tog suda nakon što dosegnu novoutvrđenu dobnu granicu za odlazak u mirovinu.

Pravni okvir

Pravo Unije

Ugovor o EU-u

- 2 Članak 2. UEU-a glasi kako slijedi:

„Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca.”

- 3 Članak 19. stavak 1. UEU-a određuje:

„Sud Europske unije obuhvaća Sud, Opći sud i specijalizirane sudove. On osigurava poštovanje prava pri tumačenju i primjeni Ugovora.

Države članice osiguravaju pravne lijekove dostatne za osiguranje učinkovite pravne zaštite u područjima obuhvaćenima pravom Unije.”

Povelja

- 4 Glava VI. Povelje, naslovljena „Pravda”, sadržava članak 47., pod naslovom „Pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje”, koji propisuje:

„Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima ovim člankom.

Svatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. [...]

[...]”

5 U skladu s člankom 51. Povelje:

„1. Odredbe ove Povelje odnose se na institucije, tijela, urede i agencije Unije, uz poštovanje načela supsidijarnosti, te na države članice samo kada provode pravo Unije. Oni stoga moraju poštovati prava i držati se načela te promicati njihovu primjenu u skladu sa svojim ovlastima i poštujući ograničenja nadležnosti Unije koje su joj dodijeljene u Ugovorima.

2. Poveljom se ne proširuje područje primjene prava Unije izvan ovlasti Unije, ne uspostavlja se nova ovlast ni zadaća za Uniju niti se mijenjaju ovlasti i zadaće kako su utvrđene Ugovorima.”

Poljsko pravo

Ustav

6 Člankom 183. stavkom 3. poljskog Ustava predviđa se da se prvi predsjednik Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) imenuje na razdoblje od šest godina.

7 U skladu s člankom 186. stavkom 1. Ustava:

„Krajowa Rada Sądownictwa [Državno sudbeno vijeće] osigurava neovisnost sudova i sudaca.”

8 Člankom 187. Ustava određeno je:

„1. Državno sudbeno vijeće čine:

- 1) prvi predsjednik [Sąda Najwyższego (Vrhovni sud)], ministar pravosuđa, predsjednik [Naczelny Sąd Administracyjny (Visoki upravni sud)] i osoba koju odredi predsjednik republike,
- 2) petnaest članova koje se bira iz redova sudaca [Sąda Najwyższego (Vrhovni sud)], redovnih, upravnih i vojnih sudova,
- 3) četiri člana koje bira [Sejm] iz redova zastupnika i dva člana koja bira Senat iz redova senatora.

[...]

3. Mandat članova Državnog sudbenog vijeća traje četiri godine.

4. Ustrojstvo, djelokrug, način rada Državnog sudbenog vijeća, kao i način odabira njegovih članova uređuju se zakonom.”

Novi zakon o Vrhovnom sudu

9 Članak 30. ustawa o Sądzie Najwyższym (Zakon o Vrhovnom sudu) od 23. studenoga 2002. (Dz. U. iz 2002., poz. 240) propisivao je da je dobna granica za umirovljenje sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) 70 godina. Na temelju te odredbe, suci tog suda također su imali mogućnost da, najkasnije šest mjeseci prije navršavanja 70 godina, podnesu prvom predsjedniku tog suda izjavu da žele nastaviti s obnašanjem svojih dužnosti i potvrdu o tome da su sposobni raditi s obzirom na svoje zdravstveno stanje, u kojem slučaju bi s punim pravom mogli obnašati svoju dužnost do navršene 72 godine.

10 Predsjednik Republike Poljske potpisao je 20. prosinca 2017. ustawa o Sądzie Najwyższym (Zakon o Vrhovnom sudu) od 8. prosinca 2017. (Dz. U. iz 2018., poz. 5; u daljnjem tekstu: novi zakon o Vrhovnom sudu), koji je stupio na snagu 3. travnja 2018. Taj je zakon izmijenjen nekoliko puta, među

ostalim, ustawom o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Zakon o izmjenama Zakona o ustroju redovnih sudova, Zakona o Vrhovnom sudu i određenih drugih zakona) od 10. svibnja 2018. (Dz. U. iz 2018., poz. 1045; u daljnjem tekstu: Zakon o izmjenama zakona od 10. svibnja 2018.).

11 U skladu s člankom 37. novog zakona o Vrhovnom sudu:

„1. Suci [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] odlaze u mirovinu kad navrš 65 godina, osim ako najmanje 6 mjeseci, a najviše 12 mjeseci prije navršavanja [65 godina] ne podnesu izjavu da žele nastaviti obavljati svoje dužnosti i potvrdu da su za to zdravstveno sposobni, izdanu u skladu s uvjetima koji se primjenjuju na kandidate za obnašanje dužnosti suca, a predsjednik Republike Poljske da odobrenje za produljenje njihova mandata [Sądu Najwyższym (Vrhovni sud)].

1.a Prije nego što da takvo odobrenje, predsjednik Republike Poljske traži mišljenje Državnog sudbenog vijeća. Državno sudbeno vijeće dostavlja svoje mišljenje predsjedniku Republike Poljske u roku od 30 dana od dana kad ga je predsjednik pozvao da to učini. Ako Državno sudbeno vijeće svoje mišljenje ne dostavi u roku predviđenom u drugoj rečenici, smatra se da je to mišljenje pozitivno.

1.b Pri donošenju mišljenja iz stavka 1.a, Državno sudbeno vijeće uzima u obzir interes pravosudnog sustava ili važan društveni interes, osobito racionalnu raspodjelu članova [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] ili potrebe koje proizlaze iz radnog opterećenja određenih vijeća [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)].

2. Izjava i potvrda iz stavka 1. podnose se prvom predsjedniku [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] koji ih zajedno sa svojim mišljenjem bez odgađanja prosljeđuje predsjedniku Republike Poljske. Prvi predsjednik [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] dostavlja svoju izjavu i potvrdu, zajedno s mišljenjem vijeća [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] predsjedniku Republike Poljske.

3. Predsjednik Republike Poljske može odobriti sucu [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] nastavak obnašanja njegove dužnosti u roku od tri mjeseca od dana zaprimanja mišljenja Državnog sudbenog vijeća iz stavka 1.a ili od isteka roka u kojem je potrebno dostaviti to mišljenje. Neizdavanje odobrenja u roku predviđenom u prvoj rečenici smatra se jednakovrijednim umirovljenju suca s danom kad navrš 65 godina. Ako sudac [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] navrš dob iz stavka 1. prije okončanja postupka produljenja njegova mandata, ostaje na dužnosti do završetka tog postupka.

4. Odobrenje iz stavka 1. dodjeljuje se na razdoblje od tri godine koje se može jednom produljiti. Odredbe stavka 3. primjenjuju se *mutatis mutandis*. [...]

12 Člankom 39. tog zakona određuje se:

„Datum umirovljenja suca [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] utvrđuje predsjednik Republike Poljske.”

13 Članak 111. navedenog zakona propisuje:

„1. Suci [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)] koji su do stupanja na snagu ovog zakona navršili ili će u roku od tri mjeseca od tog stupanja na snagu navršiti 65 godina u mirovinu odlaze s danom koji slijedi nakon isteka tog roka od tri mjeseca, osim ako u roku od mjesec dana od stupanja na snagu ovog zakona ne podnesu izjavu i potvrdu iz članka 37. stavka 1., te im predsjednik Republike Poljske odobri nastavak obnašanja dužnosti suca [Sąda Najwyższyjeg (Vrhovni sud)]. Odredbe članka 37. stavaka 2. do 4. primjenjuju se *mutatis mutandis*.

1.a Suci [Sąda Najwyższyj (Vrhovni sud)] koji će nakon isteka roka od tri mjeseca i prije isteka roka od dvanaest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona navršiti 65 godina u mirovinu odlaze dvanaest mjeseci nakon tog stupanja na snagu, osim ako u tom roku ne podnesu izjavu i potvrdu iz članka 37. stavka 1. te im predsjednik Republike Poljske odobri nastavak obnašanja njihove dužnosti suca [Sąda Najwyższyj (Vrhovni sud)]. Odredbe članka 37. stavaka 1.a do 4. primjenjuju se *mutatis mutandis*.”

- 14 Zakon o izmjenama zakona od 10. svibnja 2018., osim odredbi kojima se izmjenjuje Zakon o Vrhovnom sudu, sadržava određene samostalne odredbe kojima se uređuje postupak produljenja aktivnog mandata sudaca Sąda Najwyższyj (Vrhovni sud) koji su najkasnije 3. srpnja 2018. dosegнули dobnú granicu za odlazak u mirovinu. Članak 5. tog zakona o izmjenama zakona glasi kako slijedi:

„Predsjednik Republike Poljske izjave iz članka 37. stavka 1. i članka 111. stavka 1. [novog zakona o Vrhovnom sudu] koje nije ispitao do datuma stupanja na snagu ovog zakona bez odgađanja podnosi Državnom sudbenom vijeću radi dobivanja njegova mišljenja. Državno sudbeno vijeće daje svoje mišljenje u roku od 30 dana od dana kad ga je predsjednik republike pozvao da to učini. Predsjednik Republike Poljske može odobriti sucu [Sąda Najwyższyj (Vrhovni sud)] da nastavi obnašati svoju dužnost u roku od 60 dana od dana zaprimanja mišljenja Državnog sudbenog vijeća ili od isteka roka u kojem je potrebno dostaviti to mišljenje. Odredbe članka 37. stavaka 2. do 4. [novog zakona o Vrhovnom sudu] kako je izmijenjen ovim zakonom, primjenjuju se *mutatis mutandis*.”

Predsudski postupak

- 15 Budući da je smatrala da je donošenjem novog zakona o Vrhovnom sudu i naknadnih zakona kojima je on izmijenjen Republika Poljska povrijedila obveze koje ima na temelju zajedničke primjene odredaba članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a i članka 47. Povelje, Komisija joj je 2. srpnja 2018. uputila pismo opomene. Potonja je na njega odgovorila dopisom od 2. kolovoza 2018. u kojem je osporila bilo kakvu povredu prava Unije.
- 16 Komisija je 14. kolovoza 2018. izdala obrazloženo mišljenje u kojemu je zadržala stajalište da su nacionalnim zakonodavstvom navedenim u prethodnoj točki povrijeđene odredbe prava Unije. Posljedično, Komisija je pozvala Republiku Poljsku da poduzme potrebne mjere kako bi postupila u skladu s navedenim obrazloženim mišljenjem u roku od mjesec dana od njegova primitka. Republika Poljska odgovorila je dopisom od 14. rujna 2018. u kojem je iznijela zaključak o nepostojanju navodnih povreda.
- 17 U tim je okolnostima Komisija odlučila podnijeti ovu tužbu.

Postupak pred Sudom

- 18 Zasebnim aktom podnesenim tajništvu Suda 2. listopada 2018., Komisija je podnijela zahtjev za određivanje privremenih mjera na temelju članka 279. UFEU-a i članka 160. stavka 2. Poslovnika Suda, kojim se traži da se Republici Poljskoj, dok Sud ne odluči o meritumu, naloži da:
- obustavi primjenu odredaba članka 37. stavaka 1. do 4. i članka 111. stavaka 1. i 1.a novog zakona o Vrhovnom sudu, članka 5. Zakona o izmjeni zakona od 10. svibnja 2018., kao i svih drugih mjera donesenih primjenom tih odredaba;
 - poduzme sve potrebne mjere kako bi osigurala da suci Sąda Najwyższyj (Vrhovni sud) na koje se odnose navedene odredbe mogu nastaviti obavljati svoje dužnosti na istom položaju na kojem su bili prije 3. travnja 2018., datuma stupanja na snagu novog zakona o Vrhovnom sudu, uživajući isti status i ista prava te uvjete zaposlenja koje su imali do 3. travnja 2018.;

- se suzdrži od svih mjera koje se odnose na imenovanje sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) umjesto onih na koje se odnose navedene odredbe, kao i od svih mjera koje se odnose na imenovanje novog prvog predsjednika tog suda ili određivanje osobe odgovorne za upravljanje navedenim sudom umjesto njegova prvog predsjednika do imenovanja novog prvog predsjednika, i
 - obavještava Komisiju, najkasnije mjesec dana nakon dostave rješenja Suda kojim se izriču zatražene privremene mjere, a zatim redovno svakog mjeseca, o svim mjerama koje će donijeti kako bi u svemu postupila u skladu s tim rješenjem.
- 19 Komisija je također zatražila da se na temelju članka 160. stavka 7. Poslovnika odrede privremene mjere navedene u prethodnoj točki čak i prije nego što tuženik podnese svoje očitovanje zbog postojanja opasnosti od nastanka teške i nepopravljive štete u pogledu načela učinkovite pravne zaštite u okviru primjene prava Unije.
- 20 Rješenjem od 19. listopada 2018., Komisija/Poljska (C-619/18 R, neobjavljeno, EU:C:2018:852) potpredsjednica Suda privremeno je prihvatila taj zahtjev do objave rješenja kojim se završava postupak privremene pravne zaštite.
- 21 Potpredsjednica Suda je 23. listopada 2018., primjenom članka 161. stavka 1. Poslovnika, uputila taj zahtjev Sudu koji je, uzimajući u obzir njegovu važnost, dodijelio predmet velikom vijeću, u skladu s člankom 60. stavkom 1. tog poslovnika.
- 22 Rješenjem od 17. prosinca 2018., Komisija/Poljska (C-619/18 R, EU:C:2018:1021), Sud je prihvatio Komisijin zahtjev za određivanje privremenih mjera do objave presude kojom se okončava ovaj postupak.
- 23 Nadalje, rješenjem od 15. studenoga 2018., Komisija/Poljska (C-619/18, EU:C:2018:910) predsjednik Suda je na zahtjev Komisije odlučio da se ovaj predmet vodi po ubrzanom postupku predviđenom u članku 23.a Statuta Suda Europske unije i u članku 133. Poslovnika.
- 24 Rješenjem od 9. siječnja 2019., predsjednik Suda odobrio je intervenciju Mađarske u potporu zahtjevu Republike Poljske.

Tužba

- 25 U svojoj tužbi Komisija navodi dva prigovora koji se temelje na povredi obveza koje za države članice proizlaze iz zajedničke primjene odredaba članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a i članka 47. Povelje.
- 26 U okviru svojeg prvog prigovora Komisija navodi da je Republika Poljska povrijedila te obveze, jer je novi Zakon o Vrhovnom sudu – povredom načela neovisnosti sudaca i osobito povredom načela njihove nesmjernosti – predviđao primjenu mjere snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) na suce u aktivnoj službi koji su na taj sud imenovani do 3. travnja 2018., datuma stupanja na snagu tog zakona. U okviru svojeg drugog prigovora Komisija navodi da je Republika Poljska povrijedila navedene obveze time što je navedenim zakonom, povređujući načelo neovisnosti sudaca, predsjedniku republike povjerila diskrecijsku ovlast da u dva navrata, svaki put u trajanju od tri godine, produlji aktivni mandat sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) nakon što dosegnu novoutvrđenu dobnu granicu za odlazak u mirovinu.

Pitanje bespredmetnosti spora

- 27 Republika Poljska istaknula je na raspravi da su sve nacionalne odredbe koje Komisija pobija u svojoj tužbi stavljene izvan snage i da su svi njihovi učinci poništeni donošenjem ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (Zakona o izmjenama novog zakona o Vrhovnom sudu) od 21. studenoga 2018. (Dz. U. iz 2018., poz. 2507), koji je predsjednik republike potpisao 17. prosinca 2018. i koji je stupio na snagu 1. siječnja 2019.
- 28 Naime, prema tvrdnjama navedene države članice, na temelju tog su zakona suci u aktivnoj službi na Sădu Najwyższym (Vrhovni sud), na koje je već utjecalo snižavanje dobne granice za odlazak u mirovinu iz novog zakona o Vrhovnom sudu, zadržani ili vraćeni na taj sud u skladu s uvjetima koji su bili na snazi prije donošenja potonjeg zakona, pri čemu se obnašanje njihove dužnosti smatra neprekinutim. Odredbe kojima se predsjedniku republike omogućuje da odobri produljenje mandata suca Săda Najwyższego (Vrhovni sud) nakon doseganja uobičajene dobne granice za odlazak u mirovinu također su stavljene izvan snage. U tim je okolnostima, prema mišljenju Republike Poljske, ovaj postupak za utvrđenje povrede postao bespredmetan.
- 29 Komisija je, s druge strane, na raspravi navela da ostaje pri svojoj tužbi.
- 30 U tom pogledu treba podsjetiti da, kao što proizlazi iz ustaljene sudske prakse, postojanje povrede obveze treba procjenjivati s obzirom na stanje u predmetnoj državi članici kakvo je bilo u trenutku isteka roka određenog u obrazloženom mišljenju te da naknadno nastale promjene Sud ne može uzeti u obzir (vidjeti osobito presudu od 6. studenoga 2012., Komisija/Mađarska, C-286/12, EU:C:2012:687, t. 41. i navedenu sudsku praksu).
- 31 U ovom slučaju, nesporno je da su odredbe novog zakona o Vrhovnom sudu koje Komisija pobija ovom tužbom još uvijek bile na snazi na datum isteka roka koji je Komisija odredila u svojem obrazloženom mišljenju. Iz toga slijedi da Sud treba odlučiti o navedenoj tužbi – iako je stupanje na snagu Zakona o izmjenama novog zakona o Vrhovnom sudu od 21. studenoga 2018. dovelo do toga da su retroaktivno poništeni svi učinci nacionalnih odredbi koje Komisija pobija – zato što tu činjenicu nije moguće uzeti u obzir jer je nastupila nakon isteka roka određenog u obrazloženom mišljenju (vidjeti u tom smislu presudu od 6. studenoga 2012., Komisija/Mađarska, C-286/12, EU:C:2012:687, t. 45.).

Doseg tužbe

- 32 Komisija je na raspravi istaknula da svojom tužbom u bitnome traži da se utvrdi povreda članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a koji se tumači u vezi s člankom 47. Povelje. Naime, prema mišljenju Komisije, pojam učinkovite pravne zaštite iz članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a treba tumačiti s obzirom na sadržaj članka 47. Povelje i osobito s obzirom na jamstva svojstvena pravu na djelotvoran pravni lijek iz potonje odredbe, tako da prva od tih odredbi podrazumijeva da treba osigurati očuvanje neovisnosti tijela kao što je Sąd Najwyższy (Vrhovni sud), kojemu je među ostalim povjerena zadaća tumačenja i primjene prava Unije.
- 33 Stoga, u svrhu donošenja odluke o ovoj tužbi, valja ispitati je li Republika Poljska povrijedila obveze koje ima na temelju članka 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a.

Primjenjivost i doseg članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a

Argumentacija stranaka

- 34 Pozivajući se osobito na presude od 27. veljače 2018. Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117) i od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), Komisija ističe da – u svrhu ispunjenja obveze uspostave sustava pravnih lijekova kojim se osigurava postojanje učinkovitog sudskog nadzora u područjima obuhvaćenima pravom Unije koja im je propisana člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a – države članice osobito moraju zajamčiti da nacionalna tijela nadležna za odlučivanje o pitanjima primjene ili tumačenja tog prava ispunjavaju zahtjev neovisnosti sudaca, koji proizlazi iz biti temeljnog prava na pravično suđenje kako ga osobito jamči članak 47. drugi podstavak Povelje.
- 35 Budući da je Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) takvo tijelo, nacionalne odredbe kojima se uređuje sastav, organizacijska struktura i način rada tog suda trebaju osigurati da on ispunjava taj zahtjev neovisnosti.
- 36 Naime, navedeni se zahtjev ne odnosi samo na odvijanje određenog postupka, nego također i na način organizacije pravosuđa. Nacionalna mjera kojom se na općenit način utječe na neovisnost nacionalnih sudova dovela bi do toga da djelotvoran pravni lijek više ne bi bio zajamčen, među ostalim, kad ti sudovi primjenjuju ili tumače pravo Unije.
- 37 Republika Poljska, koju u tom pogledu podupire Mađarska, ističe da nacionalni propisi poput onih koje Komisija pobija ovom tužbom ne mogu biti predmet nadzora u smislu članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a i članka 47. Povelje.
- 38 Naime, s jedne strane, te odredbe prava Unije ne sadržavaju nikakvo odstupanje od načela dodjeljivanja koje uređuje nadležnosti Unije i koje proizlazi iz članka 4. stavka 1. i članka 5. stavaka 1. i 2., kao i članka 13. stavka 2. UEU-a. Nesporno je da nadležnost za uređenje nacionalnog pravosuđa pripada isključivo državama članicama, tako da si Unija ne može prisvojiti nadležnost u tom području.
- 39 S druge strane, članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a i članak 47. Povelje, s obzirom na opća načela prava Unije kao što je načelo neovisnosti sudaca, primjenjuju se samo u situacijama koje uređuje pravo Unije.
- 40 Međutim, nacionalni propisi koje Komisija dovodi u pitanje u ovom predmetu nisu ni u kakvoj vezi s pravom Unije i u tom se pogledu razlikuju od nacionalnog propisa u pogledu kojeg je donesena presuda od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), koji je bio povezan s dodjelom financijske pomoći Unije državi članici u kontekstu borbe protiv prekomjernog proračunskog deficita i koji je posljedično donesen primjenom prava Unije.
- 41 Članak 47. Povelje ne primjenjuje se u ovom slučaju, s obzirom na to da nije riječ o situaciji u kojoj se provodi pravo Unije u smislu članka 51. stavka 1. potonje. Osim toga, iz članka 6. stavka 1. UEU-a, kao i iz članka 51. stavka 2. Povelje i Protokola br. 30 o primjeni Povelje na Republiku Poljsku i Ujedinjenu Kraljevinu (SL 2010., C 83, str. 313.), proizlazi da se Poveljom područje primjene prava Unije ne proširuje izvan njezine nadležnosti.

Ocjena Suda

- 42 Valja podsjetiti da, kao što to proizlazi iz članka 49. UEU-a, koji predviđa mogućnost svake europske države da podnese zahtjev za članstvo u Uniji, potonja okuplja države koje su slobodno i dobrovoljno odlučile usvojiti zajedničke vrijednosti navedene u članku 2. UEU-a, koje poštuju te vrijednosti i obvezuju se promicati ih, pri čemu pravo Unije počiva na temeljnoj premisi da svaka država članica sa

svim drugim državama članicama dijeli navedene vrijednosti i priznaje da ih one dijele s njom (vidjeti u tom smislu presudu od 10. prosinca 2018., Wightman i dr., C-621/18, EU:C:2018:999, t. 63. kao i navedenu sudsku praksu).

- 43 Ta pretpostavka podrazumijeva i opravdava postojanje uzajamnog povjerenja među državama članicama i osobito među njihovim sudovima, u priznavanju tih vrijednosti na kojima se Unija temelji, među kojima je i vladavina prava i stoga u poštovanju prava Unije koje ih provodi (vidjeti u tom smislu presude od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 30. kao i od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 35.).
- 44 Jednako tako, valja podsjetiti da su, kako bi se zajamčilo očuvanje posebnih značajki i autonomije pravnog poretka Unije, Ugovori uspostavili pravosudni sustav namijenjen osiguranju usklađenosti i jedinstva u tumačenju prava Unije (presuda od 6. ožujka 2018., Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, t. 35. i navedena sudska praksa).
- 45 Konkretno, zaglavni kamen tako zamišljenog pravosudnog sustava uspostavljen je postupkom povodom zahtjeva za prethodnu odluku predviđenog u članku 267. UFEU-a, koji uspostavljanjem dijaloga između sudova, točnije između Suda i sudova država članica, ima za cilj osigurati navedenu usklađenost i jedinstvo u tumačenju prava Unije, omogućujući tako osiguranje njegova punog učinka i njegove autonomije kao i u konačnici posebne naravi prava uspostavljenog Ugovorima (vidjeti u tom smislu presudu od 6. ožujka 2018., Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, t. 37.).
- 46 Naposljetku, kao što proizlazi iz ustaljene sudske prakse, Unija je Unija prava u kojoj osobe imaju pravo pobijati pred sudom zakonitost svake odluke ili drugog nacionalnog akta u vezi s primjenom akta Unije na njih (presude od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 31. i navedena sudska praksa, kao i od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 49.).
- 47 U tom kontekstu, u skladu s člankom 19. UEU-a, kojim se konkretizira vrijednost vladavine prava navedena u članku 2. UEU-a, na nacionalnim sudovima i na Sudu jest da zajamče punu primjenu prava Unije u svim državama članicama kao i sudsku zaštitu prava koju osobe ostvaruju iz navedenog prava (vidjeti u tom smislu presude od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 32., kao i od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 50. i navedenu sudsku praksu).
- 48 S tim u vezi i kako je to predviđeno člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a, države članice osiguravaju pravne lijekove dostatne da bi se pojedincima osiguralo da će se poštovati njihovo pravo na učinkovitu pravnu zaštitu u područjima obuhvaćenima pravom Unije. Stoga je na državama članicama da predvide sustav pravnih lijekova i postupaka koji u navedenim područjima osiguravaju poštovanje učinkovite pravne zaštite (presuda od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 49 Načelo učinkovite pravne zaštite prava koja pojedinci izvode iz prava Unije, na koje upućuje članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, naime, opće je načelo prava Unije koje proizlazi iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama i zaštićeno je člancima 6. i 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., te je sada potvrđeno člankom 47. Povelje (presuda od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 35. i navedena sudska praksa).
- 50 Kad je riječ o području primjene *ratione materiae* članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, valja navesti da se ta odredba odnosi na „područja obuhvaćena pravom Unije”, neovisno o situaciji u kojoj ga države članice provode, u smislu članka 51. stavka 1. Povelje (presuda od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 29.).

- 51 Protivno onomu što su u tom pogledu istaknule Republika Poljska i Mađarska, okolnost da su nacionalne mjere o smanjenju plaće o kojima je riječ u predmetu u kojemu je donesena presuda od 27. veljače 2018. *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117) donesene zbog zahtjeva za uklanjanje prekomjernog proračunskog deficita predmetne države članice i u kontekstu programa financijske pomoći Unije toj državi članici, kao što proizlazi iz točaka 29. do 40. te presude, nije imala nikakvu ulogu u tumačenju koje je Sud dovelo do zaključka da u predmetnom slučaju treba primijeniti članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a. Naime, taj se zaključak temeljio na okolnosti da nacionalno tijelo o kojem je riječ u tom predmetu, odnosno Tribunal de Contas (Revizorski sud, Portugal), pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev u navedenom predmetu, može odlučivati o pitanjima koja se odnose na primjenu ili tumačenje prava Unije i koja stoga proizlaze iz područja koja su obuhvaćena tim pravom (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2018., *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 40.).
- 52 Usto, iako je, kao što navode Republika Poljska i Mađarska, ustrojstvo pravosuđa u državama članicama u njihovoj nadležnosti, države članice ipak su, prilikom izvršavanja te nadležnosti, obvezne poštovati obveze koje za njih proizlaze iz prava Unije (vidjeti po analogiji presude od 13. studenoga 2018., *Raugevicius*, C-247/17, EU:C:2018:898, t. 45., kao i od 26. veljače 2019., *Rimševičs i ESB/Latvija*, C-202/18 i C-238/18, EU:C:2019:139, t. 57.) i osobito iz članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2018., *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 40.). Osim toga, time što od država članica zahtijeva da poštuju te obveze, Unija ni na koji način ne nastoji sama izvršavati navedenu nadležnost niti je prema tome i suprotno onomu što tvrdi Republika Poljska, nastoji prisvojiti.
- 53 Naposljetku, kad je riječ o Protokolu br. 30, valja istaknuti da se on ne odnosi na članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a i uostalom valja podsjetiti da on ne dovodi u pitanje primjenjivost Povelje u Poljskoj te da njegov predmet nije osloboditi Republiku Poljsku od obveze poštovanja odredbi Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 21. prosinca 2011., *N. S. i dr.*, C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 119. i 120.).
- 54 Iz prethodno navedenoga proizlazi da članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a državama članicama nalaže da osiguraju pravne lijekove dostatne za osiguranje učinkovite pravne zaštite u područjima obuhvaćenima pravom Unije, osobito u smislu članka 47. Povelje (presuda od 14. lipnja 2017., *Online Games i dr.*, C-685/15, EU:C:2017:452, t. 54. kao i navedena sudska praksa).
- 55 Konkretnije, svaka država članica na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a mora osigurati da tijela koja su, u svojstvu „suda”, u smislu prava Unije, dio njezina sustava pravnih lijekova u područjima obuhvaćenima pravom Unije, udovoljavaju zahtjevima učinkovite pravne zaštite (presude od 27. veljače 2018., *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 37. i od 25. srpnja 2018., *Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 52.).
- 56 U ovom slučaju, nesporno je da se Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) može pozvati da odluči o pitanjima koja se odnose na primjenu ili tumačenje prava Unije te da je on – kao „sud” u smislu tog prava – dio poljskog sustava pravnih lijekova „u područjima obuhvaćenima pravom Unije”, u smislu članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, i da prema tome treba ispunjavati zahtjeve učinkovite pravne zaštite (rješenje od 17. prosinca 2018., *Komisija/Poljska*, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, t. 43.).
- 57 Kako bi se zajamčila mogućnost da tijelo poput Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) osigura tu zaštitu, ključno je očuvanje neovisnosti takvog tijela, kako to potvrđuje članak 47. drugi stavak Povelje, koji među zahtjevima vezanima uz temeljno pravo na djelotvoran pravni lijek spominje pristup „neovisnom” sudu (vidjeti u tom smislu presude od 27. veljače 2018., *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 41. kao i od 25. srpnja 2018., *Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 53.).

- 58 Taj zahtjev neovisnosti sudova koji je svojstven zadaći suđenja, proizlazi iz bitnog sadržaja prava na učinkovitu pravnu zaštitu i temeljnog prava na pošteno suđenje, koje je, pak, od ključne važnosti kao jamstvo zaštite svih prava koja osobe izvode iz prava Unije i očuvanja zajedničkih vrijednosti država članica navedenih u članku 2. UEU-a, osobito, vrijednosti vladavine prava (vidjeti u tom smislu presudu od 25. srpnja 2018., *Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava)*, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, t. 48. i 63.).
- 59 S obzirom na prethodno navedeno, nacionalni propisi koje je Komisija dovela u pitanje u svojoj tužbi mogu biti predmet nadzora u smislu članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a i stoga valja ispitati jesu li počinjene povrede te odredbe kao što to ona tvrdi.

Prvi prigovor

Argumentacija stranaka

- 60 U okviru svojeg prvog prigovora, Komisija navodi da je Republika Poljska povrijedila članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, jer je novi zakon o Vrhovnom sudu predviđao primjenu mjere snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) na suce u aktivnoj službi koji su na taj sud imenovani do 3. travnja 2018., datuma stupanja na snagu tog zakona. Time je ta država članica povrijedila načelo neovisnosti sudaca i osobito načelo njihove nesmjernosti.
- 61 Komisija u tom pogledu navodi da, primjenom članka 37. stavka 1. i članka 111. stavaka 1. i 1.a novog Zakona o Vrhovnom sudu, suci tog suda koji su navršili 65 godina prije datuma stupanja na snagu tog zakona, odnosno 3. travnja 2018. ili najkasnije 3. srpnja 2018., u mirovinu načelno odlaze 4. srpnja 2018. te da oni koji će u razdoblju između 4. srpnja 2018. i 3. travnja 2019. navršiti 65 godina, načelno trebaju otići u mirovinu 3. travnja 2019. Kad je riječ o sucima koji će navršiti 65 godina nakon 3. travnja 2019., oni bi u mirovinu načelno trebali otići s navršenih 65 godina.
- 62 Usto, Komisija ističe da su te nacionalne odredbe neposredno utjecale na 27 od 72 suca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) koji su bili u službi na datum stupanja na snagu novog Zakona o Vrhovnom sudu, među kojima je i prva predsjednica tog suda. Kad je riječ o potonjoj, Komisija osim toga ističe da je, u skladu s člankom 183. stavkom 3. Ustava, dotična imenovana na mandat od šest godina koji u ovom slučaju ističe 30. travnja 2020.
- 63 Međutim, Komisija smatra da je takvim snižavanjem dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) u aktivnoj službi i usto, davanjem ovlasti člancima 112. i 112.a novog Zakona o Vrhovnom sudu predsjedniku republike da do 3. travnja 2019. samostalno odluči o povećanju broja radnih mjesta na tom sudu, Republika Poljska omogućila opsežnu i trenutačnu promjenu sastava navedenog suda i time povrijedila načelo nesmjernosti sudaca kao jamstvo svojstveno sudačkoj neovisnosti i prema tome, povrijedila članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a.
- 64 Komisija smatra da, ako se ne može posve isključiti snižavanje dobne granice za odlazak sudaca u mirovinu, u svakom je slučaju potrebno poduzeti primjerene mjere – kao što su prijelazno razdoblje ili postupan pristup kojima se sprečava da se takvo snižavanje koristi s prikrivenim ciljem izmjene sastava pravosudnih tijela – kako bi se osobito izbjeglo stvaranje dojma da se skraćivanje mandata dotičnih sudaca zapravo opravdava djelovanjem tih sudaca tijekom njihove aktivne sudačke službe i kako se ne bi utjecalo na njihovu sigurnost da mogu nastaviti s obnašanjem svoje dužnosti.
- 65 Prema stajalištu Republike Poljske, članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a ne propisuje da je u slučaju snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu obvezno predvidjeti prijelazno razdoblje za suce u aktivnoj službi, kako bi se jamčila njihova neovisnost. Naime, budući da takvo snižavanje dobne

granice za odlazak u mirovinu ima opću i automatsku primjenu na sve predmetne suce, ono nije takvo da može izazvati pritisak koji bi mogao utjecati na potonje prilikom izvršavanja njihove sudačke dužnosti.

- 66 U poljskom pravnom poretku, jamstva neovisnosti pravosuđa povezana su prije svega sa zaštitom trajnosti sudačke dužnosti, uključujući jamstvo nesmjernosti, imunitetom, primjerenom naknadom za rad, tajnosti vijećanja, nespojivosti istodobnog obnašanja sudačke dužnosti i drugih javnih dužnosti, obvezom političke neutralnosti i zabranom obavljanja gospodarske djelatnosti. Opoziv sudaca dopušten je samo u slučaju počinjenja najtežih stegovnih povreda ili pravomoćne kaznene osude. Međutim, odlazak suca u mirovinu nije isto što i opoziv, s obzirom na to da potonji zadržava titulu suca i u tom svojstvu zadržava povlasticu imuniteta i pravo na dostojno postupanje te i dalje biva podržan različitim pravilima profesionalne etike.
- 67 Osim toga, iz presuda od 21. srpnja 2011., Fuchs i Köhler (C-159/10 i C-160/10, EU:C:2011:508), kao i od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117) proizlazi da države članice zadržavaju mogućnost prilagodbe radnih uvjeta koji se primjenjuju na suce i stoga prilagodbe dobne granice za odlazak u mirovinu, osobito, kao u ovom slučaju, usklađivanja te dobne granice s onom koja je propisana općim mirovinskim sustavom, uz istodobno poboljšanje dobne strukture zaposlenika predmetnog suda.
- 68 Naposljetku, ako treba smatrati da dobna granica za odlazak u mirovinu suca i dalje treba ovisiti o zakonu koji je na snazi na datum od kojega potonji počinje obnašati svoju dužnost, u ovom slučaju treba uzeti u obzir činjenicu da je dobna granica za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) izmijenjena tijekom 2002. godine i ponovno utvrđena na 70 godina nakon što je u razdoblju između 1990. i 2002. godine bila utvrđena na 65 godina. Budući da je snižavanje dobne granice za odlazak u mirovinu na temelju novog zakona o Vrhovnom sudu utjecalo na 17 od 27 sudaca u aktivnoj službi na tom sudu koji su imenovani u razdoblju od 1990. do 2002. godine, u odnosu na njih nije bilo nikakvog skraćivanja početnog trajanja obnašanja njihove dužnosti.
- 69 Zadržavanje datuma imenovanja u svojstvu suca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) kao kriterija u svrhu određivanja dobne granice za njegov odlazak u mirovinu dovelo bi osim toga do opasnosti od nastanka diskriminacije između sudaca tog suda, jer bi neki od njih – osobito oni imenovani nakon stupanja na snagu novog zakona o Vrhovnom sudu – morali otići u mirovinu ranije od drugih koji su imenovani prije navedenog stupanja na snagu, u razdoblju u kojemu je dobna granica za odlazak u mirovinu bila 70 godina.
- 70 Prema stajalištu Mađarske, Komisija nije dokazala da je snižavanje dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) i umirovljenje nekih sudaca tog suda koje je posljedica te mjere takvo da može utjecati na sposobnost navedenog suda da zajamči učinkovitu pravnu zaštitu u područjima obuhvaćenima pravom Unije.

Ocjena Suda

- 71 Zahtjev poštovanja neovisnosti nacionalnih sudova – koji su poput Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) nadležni za donošenje odluke o pitanjima u vezi s tumačenjem i primjenom prava Unije – a koji države članice moraju osigurati na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, kao što i proizlazi iz točaka 42. do 59. ove presude, sadržava dva aspekta.
- 72 Prvi aspekt, vanjske prirode, znači da predmetno tijelo svoje sudske funkcije izvršava posve samostalno a da se pritom ni u kojem pogledu ne nalazi u hijerarhijskom ili podređenom odnosu i da ne prima naloge ili upute ikoje vrste te da je tako zaštićeno od vanjskih utjecaja ili pritisaka koji mogu ugroziti neovisnu prosudbu njegovih članova i utjecati na njihove odluke (presuda od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 44. i navedena sudska praksa).

- 73 Drugi aspekt, unutarnje prirode, odnosi se na nepristranost te ima za cilj osiguranje jednakog odmaka od stranaka u sporu i njihovih odnosnih interesa u pogledu predmeta spora. Taj aspekt zahtijeva poštovanje objektivnosti i nepostojanje bilo kakvog interesa u rješavanju spora osim stroge primjene pravnog pravila (presuda od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 65. i navedena sudska praksa).
- 74 Ta jamstva neovisnosti i nepristranosti pretpostavljaju postojanje pravila, osobito u pogledu sastava tijela, imenovanja, trajanja funkcije kao i razloga za nesudjelovanje u odlučivanju, izuzeće i opoziv njegovih članova, koja omogućuju da se kod osoba otkloni bilo kakva legitimna sumnja u pogledu nemogućnosti utjecaja vanjskih čimbenika na navedeno tijelo i njegove neutralnosti u odnosu na međusobno suprotstavljene interese (presude od 19. rujna 2006., Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, t. 53. i navedena sudska praksa, kao i od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 66. i navedena sudska praksa).
- 75 Konkretno, ta neophodna sloboda sudaca u odnosu na bilo kakve vanjske utjecaje ili pritiske zahtijeva, kao što je to Sud u više navrata istaknuo, određena jamstva kojima se može zaštititi osoba pojedinaca koji su zaduženi za suđenje, kao što je nesmjernjivost (vidjeti u tom smislu presudu od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 64. i navedena sudska praksa).
- 76 Načelo nesmjernjivosti osobito nalaže da suci mogu ostati na dužnosti dok ne dosegnu dobnu granicu obveznog odlaska u mirovinu ili do isteka njihova mandata, u slučaju da su imenovani na određeno vrijeme. Iako nema posve apsolutnu primjenu, od navedenog su načela moguća odstupanja samo zbog legitimnih i imperativnih razloga koji ih opravdavaju, uz poštovanje načela proporcionalnosti. Tako je općeprihvaćeno da suci mogu biti opozvani ako zbog nesposobnosti za rad ili teške povrede ne mogu nastaviti s obnašanjem svoje dužnosti, uz poštovanje primjerene procedure.
- 77 U odnosu na posljednje navedeno, iz sudske prakse Suda konkretno proizlazi da zahtjev neovisnosti nalaže da pravila koja uređuju stegovni sustav i, prema tome, eventualan opoziv osoba koje su zadužene za suđenje, sadržavaju nužna jamstva kako bi se izbjegla svaka opasnost od upotrebe takvoga sustava za politički nadzor nad sadržajem pravosudnih odluka. Tako, donošenje pravila – kojima se definiraju, među ostalim, ponašanja koja predstavljaju stegovne povrede i konkretno primjenjive sankcije, propisuje postupanje neovisnog tijela u skladu s postupkom kojim se u potpunosti jamče prava sadržana u člancima 47. i 48. Povelje, osobito prava obrane, i predviđa mogućnost osporavanja odluka stegovnih tijela pred sudom – predstavlja skup jamstava koja su bitna za očuvanje neovisnosti pravosuđa (presuda od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci pravosudnog sustava), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 67.).
- 78 U ovom slučaju, valja utvrditi da sporna reforma koja predviđa primjenu mjere snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższyjg (Vrhovni sud) na suce koji se već nalaze u aktivnoj službi na tom sudu, posljedično dovodi do prijevremenog prestanka obnašanja njihove sudačke dužnosti te da ona stoga može izazvati opravdane sumnje u pogledu poštovanja načela nesmjernjivosti sudaca.
- 79 U tim okolnostima i s obzirom na ključnu važnost načela navedenog u točkama 75. do 77. ove presude, takva primjena može se prihvatiti samo ako je opravdana legitimnim i proporcionalnim ciljem i pod uvjetom da kod građana ne dovodi do nastanka opravdanih sumnji u pogledu neovisnosti predmetnog suda od utjecaja vanjskih čimbenika i njegove neutralnosti u odnosu na suprotstavljene interese.
- 80 U ovom slučaju, Republika Poljska tvrdi da je do snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższyjg (Vrhovni sud) na 65 godina, došlo zbog želje da se ta dob uskladi s općom dobnom granicom za odlazak u mirovinu koja se primjenjuje na sve radnike u Poljskoj i da se na taj način poboljša dobna struktura zaposlenika na tom sudu.

- 81 U tom pogledu, kao prvo valja navesti da je Sud doduše priznao legitimnost ciljeva u području radne politike, kao što su oni kojima se nastoje, s jedne strane, ujednačiti dobne granice za obvezan prestanak obavljanja djelatnosti u okviru zanimanja koja su dio javne službe i, s druge strane, kojima se nastoji poticati uvođenje ravnoteže u dobnu strukturu time da se mladima olakšava pristup osobito sudačkoj profesiji (vidjeti u tom smislu presude od 21. srpnja 2011., Fuchs i Köhler, C-159/10 i C-160/10, EU:C:2011:508, t. 50., kao i od 6. studenoga 2012., Komisija/Mađarska, C-286/12, EU:C:2012:687, t. 61. i 62.).
- 82 Međutim, kao prvo, valja navesti da, kao što to ističe Komisija i kao što je to već navela Europska komisija za demokraciju kroz pravo (takozvana „Venecijanska komisija”) u točkama 33. i 47. svojeg mišljenja br. 904/2017 (CDL-AD(2017)031), obrazloženje nacrtu novog zakona o Vrhovnom sudu sadržava elemente koji su takvi da mogu izazvati ozbiljne sumnje u pogledu toga da je izmjena dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca u aktivnoj službi na Sădu Najwyższyem (Vrhovni sud) provedena u svrhu postizanja takvih ciljeva, a ne s namjerom uklanjanja određene skupine sudaca na tom sudu.
- 83 Kao drugo, valja podsjetiti da je snižavanje dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Săda Najwyższyeg (Vrhovni sud) koji su bili u aktivnoj službi u trenutku stupanja na snagu novog zakona o Vrhovnom sudu u ovom slučaju bilo popraćeno primjenom novog mehanizma koji predsjedniku republike omogućuje da, na temelju diskrecijske ovlasti, odluči produljiti na taj način skraćeni mandat suca i to u dva uzastopna navrata u trajanju od po tri godine.
- 84 S jedne strane, uvođenje takve mogućnosti produljenja sudačkog mandata za šest godina, zajedno sa snižavanjem dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Săda Najwyższyeg (Vrhovni sud) koji su bili u aktivnoj službi u trenutku stupanja na snagu novog zakona o Vrhovnom sudu za pet godina, takvo je da dovodi u sumnju da je stvarni cilj poduzete reforme bilo usklađivanje dobne granice za odlazak u mirovinu tih sudaca s dobnom granicom koja se primjenjuje na sve radnike i poboljšavanje dobne strukture zaposlenika na tom sudu.
- 85 S druge strane, kombinacija tih dviju mjera takva je da povećava dojam da se zapravo radi o uklanjanju prethodno utvrđenog dijela sudaca Săda Najwyższyeg (Vrhovni sud), s obzirom na to da je predsjednik republike – neovisno o primjeni mjere snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu na sve suce tog suda koji su bili u aktivnoj službi u trenutku stupanja na snagu novog zakona o Vrhovnom sudu – uistinu zadržao diskrecijsku ovlast zadržavanja na dužnosti dijela dotičnih sudaca.
- 86 Kao treće, valja utvrditi da su mjera snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Săda Najwyższyeg (Vrhovni sud) koji su bili u aktivnoj službi u trenutku stupanja na snagu novog zakona o Vrhovnom sudu za pet godina i učinak skraćivanja njihova mandata koji je iz toga proizišao, neposredno utjecali na gotovo jednu trećinu sudaca u aktivnoj službi na tom sudu, među kojima je osobito prva predsjednica tog suda čiji je šestogodišnji mandat kojeg jamči Ustav zbog toga također skraćen. Kao što to ističe Komisija, ta činjenica svjedoči o moguće znatnom utjecaju predmetne reforme na sastav i funkcionalni kontinuitet Săda Najwyższyeg (Vrhovni sud). Kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 76. svojeg mišljenja, takva znatna izmjena sastava Vrhovnog suda – kao posljedica reforme koja se posebno odnosila na taj sud – može se pokazati takvom da izaziva sumnje u pogledu prave naravi takve reforme i ciljeva koji se njome stvarno žele ostvariti.
- 87 Stoga, sumnje koje se odnose na stvarnu svrhu sporne reforme i koje proizlaze iz svih razmatranja navedenih u točkama 82. do 86. ove presude ne mogu se otkloniti argumentima na koje se poziva Republika Poljska da su, s jedne strane, neki od sudaca u aktivnoj službi na Sădu Najwyższyem (Vrhovni sud) na koje je utjecala ta reforma, na to radno mjesto imenovani u razdoblju kada je dobna granica za odlazak u mirovinu sudaca tog suda bila 65 godina i, s druge strane, da takav sudac nakon umirovljenja ipak zadržava svoju titulu suca, nastavlja uživati imunitet i nagrade te ostaje podvrgnut određenim pravilima profesionalne etike.

- 88 Naime, navedene okolnosti, pod pretpostavkom da su dokazane, nisu takve da mogu dovesti u pitanje činjenicu da umirovljenje predmetnih sudaca podrazumijeva, u odnosu na ono što je bilo predviđeno prije provođenja sporne reforme, trenutačni i prijevremeni prestanak obnašanja njihove sudačke dužnosti.
- 89 Kao drugo, kao što je to na raspravi potvrdila Republika Poljska, opća dobna granica za umirovljenje radnika koju je ta država članica navodno željela uskladiti s dobnom granicom za umirovljenje sudaca Sądu Najwyższego (Vrhovni sud) ne podrazumijeva prisilno umirovljenje tih radnika nego samo njihovo pravo, a ne obvezu, da prestanu obavljati svoju profesionalnu djelatnost i da u tom slučaju stječu pravo na starosnu mirovinu.
- 90 U tim okolnostima, Republika Poljska nije dokazala da je sporna mjera primjereno sredstvo za smanjenje razlika u pogledu dobnih granica za obvezan prestanak obavljanja djelatnosti za sva predmetna zanimanja. Konkretno, ta država članica nije navela objektivni razlog zbog kojeg je, u svrhu usklađivanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sądu Najwyższego (Vrhovni sud) s općom dobnom granicom za odlazak u mirovinu koja se primjenjuje na sve radnike u Poljskoj, bilo nužno predvidjeti prisilno umirovljenje navedenih sudaca – uz iznimku davanja diskrecijske ocjene predsjednika republike o produljenju njihova mandata – dok je za ostale radnike odlazak u mirovinu navršavanjem dobi predviđene zakonom u tom pogledu fakultativan.
- 91 Kao treće, valja naglasiti da je, kad je riječ o cilju ujednačavanja dobne granice za odlazak u mirovinu, Sud već presudio da nacionalne odredbe kojima se bez odgađanja i znatno snižava dobna granica za obvezan prestanak bavljenja sudačkom djelatnosti, a da se pritom ne predviđaju prijelazne mjere kojima se štite legitimna očekivanja predmetnih osoba u aktivnoj službi prilikom stupanja na snagu tih odredbi, ne poštuju načelo proporcionalnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 6. studenoga 2012., Komisija/Mađarska, C-286/12, EU:C:2012:687, t. 68. i 80.).
- 92 Kad je riječ o presudi od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), na koju se Republika Poljska također pozvala u svrhu opravdanja legitimnosti nacionalne mjere koju osporava Komisija u okviru prvog prigovora, valja podsjetiti da se ta presuda odnosila na mjeru smanjenja iznosa primitaka sudaca. U navedenoj je presudi Sud – nakon što je naveo da je ta mjera smanjenja plaća istodobno privremena i ograničena u pogledu svojeg iznosa te da nije posebno donesena u pogledu članova Tribunala de Contas (Revizorski sud, Portugal), nego je naprotiv riječ o mjeri opće primjene – smatrao da članak 19. UEU-a treba tumačiti na način da se načelu neovisnosti sudaca ne protivi primjena takve mjere.
- 93 Međutim, gledano iz perspektive zaštite neovisnosti sudaca, učinci takvog ograničenog i privremenog smanjenja plaće ne mogu se ni u kojem pogledu usporediti s učincima mjere snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca u aktivnoj službi, koja dovodi do prijevremenog i konačnog prestanka karijere dotičnih sudaca.
- 94 Kao četvrto, trenutačna primjena sporne reforme na suce Sądu Najwyższego (Vrhovni sud) koji su bili u aktivnoj službi na datum stupanja na snagu novog zakona o Vrhovnom sudu ne može se opravdati ni željom koju je izrazila Republika Poljska, da se izbjegne eventualna diskriminacija u pogledu trajanja sudačke dužnosti između tih sudaca i onih koje će se imenovati na taj sud nakon tog datuma.
- 95 Naime, kao što to ističe Komisija, te dvije kategorije sudaca nisu u sličnoj situaciji, jer se samo prvima skraćuje karijera dok obnašaju dužnost na Sądu Najwyższem (Vrhovni sud), dok se drugi na taj sud imenuju pod novim zakonodavstvom koje predviđa zakonsku dobnu granicu za umirovljenje od 65 godina. Usto, kad je riječ o argumentaciji Republike Poljske koja također tvrdi da se sucima koji se već nalaze u aktivnoj službi na Sądu Najwyższem (Vrhovni sud), za razliku od njihovih kolega imenovanih nakon stupanja na snagu novog zakona o Vrhovnom sudu, neće priznati mogućnost da se koriste novom dobnom granicom za odlazak u mirovinu uvedenu tim zakonom, valja primijetiti da se,

kao što je to istaknula Komisija, moglo predvidjeti da se dotične osobe dobrovoljno odreknu obnašanja svoje dužnosti kad navršše tu novu zakonsku dobnu granicu za umirovljenje, a da ih se pritom na to ne obvezuje.

- 96 S obzirom na sva prethodno navedena razmatranja, valja utvrditi da primjena te mjere snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) na suce koji se već nalaze u aktivnoj službi na tom sudu nije opravdana legitimnim ciljem. Prema tome, navedena primjena ugrožava načelo nesmjernosti sudaca koje je svojstveno njihovoj neovisnosti.
- 97 Iz toga slijedi da treba prihvatiti prvi Komisijin prigovor koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a.

Drugi prigovor

Argumentacija stranaka

- 98 U okviru svojeg drugog prigovora, Komisija navodi da je Republika Poljska povrijedila članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, time što je novim zakonom o Vrhovnom sudu predsjedniku republike povjerila diskrecijsku ovlast da u dva navrata u trajanju od po tri godine produlji aktivni mandat sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) nakon što dosegne novu dobnu granicu za odlazak u mirovinu utvrđenu tim zakonom.
- 99 Prema stajalištu Komisije, zbog nepostojanja kako obvezujućih kriterija za donošenje odluke o tome hoće li se odobriti takva produljenja sudačke dužnosti tako i obveze obrazlaganja takvih odluka i mogućnosti njihova sudačkog nadzora, moguće je da predsjednik republike utječe na suce Sąda Najwyższego (Vrhovni sud). Naime, činjenica da je potrebno obratiti se predsjedniku republike za traženje takvih produljenja i situacija u kojoj zatim treba čekati njegovu odluku nakon podnošenja takvih zahtjeva, dotičnom sucu može stvoriti pritisak koji će ga navesti na to da postupi u skladu s eventualnim željama predsjednika republike u pogledu predmeta u kojima odlučuje, uključujući one u kojima tumači i primjenjuje odredbe prava Unije.
- 100 Obveza predsjednika republike da zatraži mišljenje Državnog sudbenog vijeća, predviđena člankom 37. stavcima 1.a i 1.b i člankom 111.a novog zakona o Vrhovnom sudu, kao i člankom 5. Zakona o izmjenama zakona od 10. svibnja 2018. ne utječe na prethodno utvrđenje. Naime, kriteriji u skladu s kojima to vijeće donosi svoje mišljenje preopćeniti su i to mišljenje ne obvezuje predsjednika republike. Usto, s obzirom na nedavnu reformu ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (Zakon o Državnom sudbenom vijeću) od 12. svibnja 2011. (Dz. U. iz 2011., poz. 714), provedenu ustawom o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Zakon o izmjenama zakona o Državnom sudbenom vijeću i određenih drugih zakona) od 8. prosinca 2017. (Dz. U. iz 2018., poz. 3), petnaest od dvadeset i sedam članova tog vijeća koje treba imenovati iz redova sudaca, više neće kao ranije imenovati njihovi kolege nego Sejm, tako da je moguće sumnjati u njihovu neovisnost.
- 101 Naposljetku, Komisija ističe da, što se tiče sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) koji će navršiti 65 godina nakon 3. srpnja 2018., nije utvrđen rok u kojemu predsjednik republike mora tražiti mišljenje Državnog sudbenog vijeća, što potencijalno može dovesti do produljenja stvarnog razdoblja u kojemu je zadržavanje dotičnog suca na sudačkom položaju u diskrecijskoj ovlasti predsjednika republike.
- 102 Ti različiti čimbenici mogli bi dovesti do situacije u kojoj se više ne smatra da Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) nudi jamstvo da u svim okolnostima djeluje nepristrano i neovisno.

- 103 Republika Poljska ističe da je ovlast donošenja odluke o eventualnom produljenju mandata sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) koji su navršili dobnu granicu za odlazak u mirovinu ovlast koja proizlazi iz prava imenovanja sudaca koje tom istom predsjedniku povjerava Ustav. To pravo, kojemu je cilj upravo zaštititi sudsku vlast od zadiranja zakonodavne i izvršne vlasti, treba osobno izvršavati predsjednik republike uz poštovanje samo ustavnih propisa i načela te iz ustaljene sudske prakse proizlazi da su njegove odluke o neimenovanju kandidata na sudački položaj akti koji ne ulaze u područje upravne djelatnosti i protiv kojih se ne mogu podnijeti pravni lijekovi.
- 104 Mišljenja koja Državno sudbeno vijeće uputi predsjedniku republike, kao što proizlazi iz članka 37. stavka 1.b novog zakona o Vrhovnom sudu, ipak uzimaju u obzir interes pravnog sustava ili važan društveni interes, osobito racionalno upravljanje osobljem Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) ili potrebe koje proizlaze iz radnog opterećenja određenih vijeća tog suda. Osim toga, iako takva mišljenja ne mogu biti obvezujuća za predsjednika republike, a da se pritom ne povrijede njegova ustavna prava navedena u prethodnoj točki, očito je da u praksi potonji vodi računa o tim mišljenjima. Jednako tako, jasno je da, iako taj zakon ne predviđa rok u tom pogledu, predsjednik republike traži mišljenje Državnog sudbenog vijeća od trenutka u kojemu mu sudac Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) podnese zahtjev za produljenje svojeg mandata.
- 105 Kad je riječ o sastavu Državnog sudbenog vijeća, Republika Poljska navodi da ne dijeli Komisijinu zabrinutost. Ona osim toga ističe da ta zabrinutost nije relevantna u svrhu ocjene ovog predmeta, jer Komisija toj državi članici u biti prigovara da je odluku o tome hoće li eventualno odobriti produljenje mandata sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) nakon dosezanja zakonske dobne granice za odlazak u mirovinu prepustila diskreciji predsjednika republike, a da pritom ne postoji mogućnost podnošenja pravnog lijeka protiv takve odluke te da u svakom slučaju, mišljenje Državnog sudbenog vijeća ne obvezuje predsjednika republike.
- 106 Naposljetku, Republika Poljska smatra da suci Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) u praksi ne bi dopustili da, umjesto da odu u mirovinu uz njezin povećan iznos, budu pod utjecajem predsjednika republike samo kako bi im on obnovio mandat, pogotovo jer tajnost vijećanja sprečava potonjeg da raspolaže informacijama o tome kako je glasao pojedini sudac. Uostalom, četveromjesečni rok u kojemu predsjednik republike donosi odluku o zahtjevu suca za produljenje mandata prilično je kratak.
- 107 Slični modeli produljenja sudačke dužnosti nakon dosezanja uobičajene dobne granice za odlazak u mirovinu osim u Republici Poljskoj, postoje i u drugim državama članicama te produljenje mandata suca Suda Europske unije također ovisi o diskrecijskoj ocjeni vlade države članice iz koje potonji dolazi.

Ocjena Suda

- 108 Kao što je navedeno u točkama 72. do 74. ove presude, jamstva neovisnosti i nepristranosti sudova zahtijevaju da predmetno tijelo potpuno autonomno izvršava svoje funkcije, zaštićeno od vanjskih intervencija ili pritisaka koji bi mogli ugroziti neovisnost prosudbe njegovih članova i utjecati na njihove odluke, uz poštovanje objektivnosti i bez postojanja ikakvog interesa u pogledu rješenja spora. Pravila kojima se jamči ta neovisnost i nepristranost moraju biti takva da se njima otklanja svaka legitimna sumnja kod građana u pogledu neovisnosti tog tijela od utjecaja vanjskih čimbenika i njegove neutralnosti u odnosu na suprotstavljene interese.
- 109 U ovom slučaju, najprije valja navesti da se nacionalno pravilo na koje se odnosi drugi Komisijin prigovor ne odnosi na postupak imenovanja kandidata na sudačku dužnost, nego na mogućnost za suce u aktivnoj službi – koji stoga uživaju jamstva svojstvena izvršavanju njihove dužnosti – da tu dužnost nastave obnašati nakon dosezanja uobičajene dobne granice za odlazak u mirovinu te da se to pravilo tako odnosi na uvjete pod kojima se odvija i prestaje njihova karijera.

- 110 Osim toga, iako samo države članice mogu odlučiti hoće li odobriti takvo produljenje sudačkog mandata nakon dosezanja uobičajene dobne granice za odlazak u mirovinu, ako se one odluče za takav mehanizam, ipak moraju voditi računa o tome da uvjeti i načini u kojima se provodi to produljenje ne budu takvi da ugrožavaju načelo neovisnosti sudaca.
- 111 U tom pogledu, okolnost da je tijelu kao što je predsjednik republike povjerena ovlast da odobri takvo eventualno produljenje doduše sama po sebi nije dovoljna da bi se donio zaključak o povredi navedenog načela. Međutim, valja osigurati da materijalne pretpostavke i postupovna pravila koja prethode donošenju takvih odluka budu takvi da kod građana ne stvaraju legitimne sumnje u pogledu neovisnosti dotičnih sudaca od utjecaja vanjskih čimbenika i njihove neutralnosti u odnosu na suprotstavljene interese.
- 112 U tu je svrhu osobito važno da navedene pretpostavke i pravila budu određeni na način da se te suce zaštiti od eventualnih pokušaja da ustupe intervencijama ili vanjskim pritiscima koji mogu ugroziti njihovu neovisnost (vidjeti u tom smislu presudu od 31. siječnja 2013., D. i A., C-175/11, EU:C:2013:45, t. 103.). Konkretno, takva pravila moraju tako omogućiti isključenje ne samo svakog izravnog utjecaja, u obliku uputa, nego također i posrednijih oblika utjecaja koji mogu usmjeriti odluke dotičnih sudaca (vidjeti po analogiji presude od 16. listopada 2012., Komisija/Austrija, C-614/10, EU:C:2012:631, t. 43. i od 8. travnja 2014., Komisija/Mađarska, C-288/12, EU:C:2014:237, t. 51.).
- 113 Međutim, u ovom slučaju, pretpostavke i postupovna pravila kojima novi zakon o Vrhovnom sudu uvjetuje eventualno produljenje sudačke dužnosti suca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) nakon dosezanja uobičajene dobne granice za odlazak u mirovinu ne ispunjavaju takve zahtjeve.
- 114 U tom pogledu, kao prvo valja istaknuti da na temelju novog zakona o Vrhovnom sudu, takvo produljenje od sada podliježe donošenju odluke predsjednika republike koja je diskrecijske prirode zbog toga što njezino donošenje kao takvo nije uvjetovano nikakvim objektivnim i provjerljivim kriterijem te koja ne mora biti obrazložena. Osim toga, takva odluka ne može biti predmet sudskog postupka.
- 115 Kao drugo, kad je riječ o činjenici da novi zakon o Vrhovnom sudu predviđa da Državno sudbeno vijeće daje mišljenje predsjedniku republike prije nego što on donese svoju odluku, točno je doduše da se načelno može pokazati da intervencija takvog tijela, u kontekstu postupka produljenja sudačkog mandata nakon dosezanja uobičajene dobne granice za odlazak u mirovinu, može pridonijeti objektivizaciji tog postupka.
- 116 Međutim, to vrijedi samo ako su ispunjeni određeni uvjeti i osobito ako je samo navedeno tijelo neovisno od zakonodavne i izvršne vlasti i od tijela kojemu daje mišljenje te ako se takvo propisno obrazloženo mišljenje donosi na temelju kriterija koji su istodobno nepristrani i relevantni, tako da to tijelo može objektivno obrazložiti svoje donošenje odluke.
- 117 U tom pogledu dovoljno je utvrditi da se Državno sudbeno vijeće, kad se od njega tražilo davanje takvih mišljenja predsjedniku republike, kao što je to na raspravi potvrdila Republika Poljska, zbog nepostojanja odredbe koja bi ga obvezivala da obrazloži svoje mišljenje, u pravilu ograničilo na davanje povoljnih ili nepovoljnih mišljenja, ponekad bez bilo kakvog obrazloženja, a ponekad sa samo formalnim obrazloženjem koje samo općenito upućuje na uvjete u skladu s kojima se sastavljaju kriteriji utvrđeni člankom 37. stavkom 1.b novog zakona o Vrhovnom sudu. U tim okolnostima valja utvrditi – čak i bez potrebe za utvrđivanjem jesu li kriteriji poput onih navedenih u toj odredbi dovoljno transparentni, objektivni i provjerljivi – da spomenuta mišljenja nisu takva da predsjedniku Republike Poljske mogu na objektivan način razjasniti situaciju prilikom izvršavanja ovlasti koja mu je povjerena u svrhu donošenja odluke o produljenju ili odbijanju produljenja mandata suca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) nakon što potonji dosegne uobičajenu dobnu granicu za odlazak u mirovinu.

- 118 S obzirom na sve prethodno navedeno, valja utvrditi da diskrecijska ovlast predsjednika republike da u dva navrata, svaki put u trajanju od po tri godine, odobri produljenje mandata suca nacionalnog Vrhovnog suda kao što je Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) u dobi od 65 do 71 godine može dovesti do nastanka legitimnih sumnji, osobito kod građana, u pogledu neovisnosti dotičnih sudaca od vanjskih čimbenika i njihove neutralnosti u odnosu na interese koji se pred njima mogu suprotstavljati.
- 119 Naposljetku, argument Republike Poljske koji se temelji na navodnoj sličnosti između nacionalnih odredbi koje su dovedene u pitanje i postupaka koji se primjenjuju u drugim državama članicama ili eventualnog produljenja mandata suca Suda Europske unije ne može se prihvatiti.
- 120 Naime, s jedne strane, čak i pod pretpostavkom da postupak predviđen u drugoj državi članici, iz perspektive članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, sadržava nedostatke slične onima koji su istaknuti u vezi s nacionalnim odredbama o kojima je riječ u ovom predmetu – što nije dokazano – država članica ne može se pozvati na eventualnu povredu prava Unije koju je počinila druga država članica kako bi opravdala vlastitu povredu (vidjeti u tom smislu presudu od 6. lipnja 1996., Komisija/Italija, C-101/94, EU:C:1996:221, t. 27. i navedenu sudsku praksu).
- 121 S druge strane, valja podsjetiti da za razliku od nacionalnih sudaca koje se imenuje na razdoblje do navršavanja zakonske dobne granice za odlazak u mirovinu, suce na Sudu, kao što je propisano člankom 253. UFEU-a, imenuje se na određeno vrijeme od šest godina. Nadalje, novo imenovanje suca kojemu prestaje mandat na takav sudački položaj, u skladu s tim člankom i s obzirom na njegovo prvotno imenovanje, zahtijeva zajednički dogovor vlada država članica, nakon davanja mišljenja Vijeća predviđenog člankom 255. UFEU-a.
- 122 Pretpostavke koje su na taj način određene ugovorima ne mogu izmijeniti doseg obveza koje su državama članicama propisane člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a.
- 123 Posljedično, treba prihvatiti drugi Komisijin prigovor, koji se temelji na povredi članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, i, prema tome, tužbu u cijelosti.
- 124 S obzirom na sva prethodno navedena razmatranja, valja utvrditi da je Republika Poljska povrijedila obveze koje ima na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a time što je, s jedne strane, propisala primjenu mjere snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) na suce u aktivnoj službi koji su na taj sud imenovani do 3. travnja 2018. i, s druge strane, time što je predsjedniku republike povjerila diskrecijsku ovlast produljenja aktivnog mandata sudaca tog suda nakon dosezanja novoutvrđene dobne granice za odlazak u mirovinu.

Troškovi

- 125 Na temelju članka 138. stavka 1. Poslovnika Suda, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da je Komisija podnijela zahtjev da se Republici Poljskoj naloži snošenje troškova i da potonja nije uspjela u postupku, treba joj naložiti snošenje troškova.
- 126 U skladu s člankom 140. stavkom 1. Poslovnika, Mađarska snosi vlastite troškove.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Republika Poljska povrijedila je obveze koje ima na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a time što je, s jedne strane, propisala primjenu mjere snižavanja dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) na suce u aktivnoj**

službi koji su na taj sud imenovani do 3. travnja 2018. i, s druge strane, time što je predsjedniku republike povjerila diskrecijsku ovlast produljenja aktivnog mandata sudaca tog suda nakon dosezanja novoutvrđene dobne granice za odlazak u mirovinu.

- 2. Republici Poljskoj nalaže se snošenje troškova.**
- 3. Mađarska snosi vlastite troškove.**

Potpisi